

MARIANA CHEROIU
ANTONIA DIMIERU
ȘT. M. ILINCA

Într-o altăcăză născută secură să învețăm altele
într-o lume în care nu există încetare și răbdare. Este ca fundație dorința autorilor de
a înțelege și înțelege în mod corect ceea ce înseamnă să învățăm limba și literatura română. La
baza acestui înțeles se află cunoștințele tehnice și tehnicii de lucru, ceea ce înseamnă că programul în
viziune este să învățăm să înțelegem limbajul românesc, să învățăm să înțelegem limba și litera-

Limba și Literatura Română

Această lucrare se dorește să îndeplinească rolul de suport în procesul de învățare și de evaluare, profesorilor și parintilor, de formare, dezvoltare și promovare a cunoștințelor și competențelor dezvoltate la nivelul cursului „Limba și literatura română”.

INSTRUIRE ȘI EVALUARE

Prima parte conține un număr de 48 de pagini de pregătire, din care 28 sunt unități de pregătire propriu-zise. În cadrul acestora sunt prezentate teme și exerciții care să corespundă, pe cât posibil, cunoștințelor și competențelor dezvoltate la nivelul cursului.

Evaluare curentă

Picături unitate de pregătire propuse în cadrul unei unități de literatură, una de limbă română și alta de comunicare. Picături unitate conțin astfel un număr important de exerciții date pe tematică propusă.

De acord cu temele propuse următoare, în special, *curriculumul-săcolar* în vigoare – acceptată integral – și nu vorbind însăriile alternative existente, fără a face încă o nouă discordanță față de acestea.

O idee originală este autoevaluarea, pentru care se propune o selecție dintre cele două prezentări în fiecare unitate de pregătire, noilește fiind facile în condițiile utilizării rezolvărilor și informațiilor din partea a treia a lucrării – se așteaptă astfel și evaluarea elevilor de către părinți sau alte persoane nespecializate.

Cea de a doua parte cuprinde o serie de teste propuse pentru performanță școlară și atât timp de cât se tratează la un nivel mai ridicat problematica prezentată în prima parte.

Pe scurt, conținutul și beneficiile sunt următoarele:

In cea de a treia parte sunt prezentate exerciții și rezolvări pentru exercițiile propuse în primul său partea, rezolvări pe care ele pot fi mai ușor decât simplă rezolvare a unor dintre exercițiile propuse. Astăzi se așteaptă de elevi un important plus de informație teoretică și practică, utilă în ceea ce privește rezolvarea exercițiilor propuse în cadrul problematicei.

Cuvânt înainte	5
Partea întâi. UNITĂȚI DE PREGĂTIRE	7
Unitatea 1	7
(Universul cărții. Conținutul cărții. Importanța acesteia în viața omului • Noțiuni de sintaxă. Tipuri de propoziții • Fișa de bibliotecă. Fișa de lectură)	
Unitatea 2	11
(Literatura cultă. Literatura populară. Caracteristici. Asemănări. Deosebiri • Raporturile de coordonare și de subordonare în propoziție și în frază • Situația de comunicare dialogată și monologată. Organizarea formală a mesajului. Înlănțuirea elementelor verbale și nonverbale în textul oral)	
Unitatea 3	19
(Scriserile S.F. Raportul realitate – ficțiune. Tematica S.F. Lexicul literaturii S.F. • Vocabularul. Mijloacele de îmbogățire a vocabularului • Memoriul de activitate)	
Unitatea 4	24
(Narațiunea. Conceptul de narațiune. Componentele unei narațiuni. Acțiune. Personaje. Plasarea acțiunii în timp și în spațiu. Ipostazele naratorului în text. Acțiunea și redarea ei prin grupul verbal • Categorii semantice. Sinonime. Antonime. Paronime. Pleonasmul • Organizarea dialogului formal și a dialogului informal)	
Unitatea 5	31
(Autor. Narrator. Personaj. Relațiile autor – narrator, narrator – cititor, narrator – personaj. Ipostazele narratorului în text • Sensurile cuvintelor în context. Cuvintele polisemantice. Polisemia în raport cu omonimia • Organizarea monologului expositiv. Organizarea monologului demonstrativ)	
Unitatea 6	39
(Mijloace de caracterizare a personajului literar. Identificarea mijloacelor de caracterizare în text. Clasificarea mijloacelor de caracterizare • Unități frazeologice • Povestirea. Rezumatul)	
Unitatea 7	48
(Elemente de versificație. Rimă. Ritm. Măsură. Efectul stilistic al elementelor de versificație • Sensul propriu și sensul figurat al cuvintelor • Modalități de exprimare a gusturilor și a opinioilor. Interviul. Graffitti)	
Unitatea 8	55
(Versul liber. Transmiterea mesajului poetic în absența elementelor de prozodie • Noțiuni de fonetică • Procesul-verbal)	

Respect p (Procedee stilistice. Hiperbola. Aliterația. Asonanța. Identificarea simbolurilor, în contexte date. Explicarea simbolurilor • Părți de vorbire flexibile. Verbul. Verbele copulative • Textul. Tipuri de texte)

Unitatea 10

(Antiteza. Metafora. Identificarea lor în contexte date. Explicarea simbolurilor. Rolul lor în transmiterea mesajului poetic • Diatezele verbului • Texte nonliterare utilizare. Cartea de telefon. Mersul trenurilor. Mandatul poștal. Programul de spectacol)

Unitatea 11

(Opera epică. Trăsături. Elemente definitorii. Narrator. Acțiunea. Personaj • Verbe personale. Verbe impersonale. Verbe unipersonale. Expresii verbale impersonale. Locuțiunea verbală • Dialogul)

Unitatea 12

(Balada cultă. Caracteristici. Temă. Acțiune. Personaje • Substantivul. Locuțiunea substantivală • Scrisori. Tipuri de scrisori)

Unitatea 13

(Balada populară. Caracteristici. Personaje. Conflict • Pronumele. Pronumele personal. Pronumele personal de politete. Pronumele reflexiv. Pronumele și adjecțivul pronominal demonstrativ. Pronumele și adjecțivul pronominal posesiv • Structura grafică specifică a unor texte)

Unitatea 14

(Poemul eroic. Caracteristici. Temă. Conflict. Personaje • Pronumele și adjecțivul pronominal nehotărât. Pronumele negativ. Pronumele de întărire • Relatarea obiectivă. Relatarea subiectivă)

Unitatea 15

(Nuvela. Caracteristici. Acțiune. Conflict. Personaj • Pronumele interrogativ – relativ. Adjecțivul pronominal interrogativ – relativ • Cronica. Cronica muzicală. Cronica dramatică. Cronica sportivă)

Unitatea 16

(Fragmente de roman. Acțiune. Personaje. Ipostazele narraturii • Numeralul cardinal. Numeralul colectiv. Numeralul fracționar. Numeralul ordinal • Compunerea cu caracter descriptiv. Portretul)

Unitatea 17

(Parabola. Caracteristici. Sensuri religioase • Numeralul. Numeralul multiplicativ. Numeralul distributiv. Numeralul adverbial • Personajul literar. Caracterizarea directă)

Unitatea 18

(Descrierea literară. Descrierea științifică. Asemănări. Deosebiri. Mijloace artistice de realizare • Adjecțivul. Locuțiunea adjectivală • Semnificația titlului)

Unitatea 19

(Descrierea în proză. Descrierea în versuri. Trăsături definitorii. Realizare artistică • Părțile de vorbire neflexibile. Adverbul. Adverbul predicativ. Locuțiunea adverbială • Textul documentar)

(Opera lirică. Trăsături. Eul liric. Realizare artistică • Prepoziția. Locuțiunea prepozițională • Elemente ale descrierii literare și științifice)

Unitatea 21

148

(Oda. Caracteristici. Mijloace și procedee artistice de transmitere a mesajului poetic • Conjuncția. Locuțiunea conjuncțională • Rezumatul unui text științific)

Unitatea 22

153

(Imnul. Imnul național. Tematică. Stil. Procedee artistice • Interjecția • Personajul literar. Caracterizare indirectă)

Unitatea 23

158

(Psalmul. Trăsături. Elemente definitorii. Temă. Moduri de realizare. Procedee de exprimare artistică • Sintaxa propoziției. Predicatul verbal și nominal • Valoarea expresivă a semnelor de punctuație și de ortografie)

Unitatea 24

164

(Doina populară. Caracteristicile literaturii populare. Mijloace de expresivitate artistică • Subiectul • Biletul. Biletul de voie)

Unitatea 25

171

(Proverbe. Zicători. Strigături. Caracteristici. Diferențieri. Asemănări • Atributul. Atributul substantival. Atributul pronominal • Exprimarea în scris a unui punct de vedere personal)

Unitatea 26

179

(Modurile de expunere. Identificarea modurilor de expunere, în texte date. Rolul și importanța modurilor de expunere • Atributul adjecțival. Atributul verbal. Atributul adverbial. Atributul interjecțional • Structurarea variată a unui text narativ propriu)

Unitatea 27

185

(Momentele subiectului. Particularități de realizare artistică. Moduri de expunere • Complementul circumstanțial de loc. Complementul circumstanțial de mod. Complementul circumstanțial de timp. Complementul direct. Complementul indirect • Delegația. Compunerea pe o temă dată)

Unitatea 28

192

(Genuri și specii literare. Caracteristici. Mijloace specifice de realizare artistică • Complementul circumstanțial de cauză. Complementul circumstanțial de scop. Complementul de agent • Compunerea cu titlu dat)

Unitatea 29. Evaluare

199

(Genul epic. Vocabular)

Unitatea 30. Evaluare

201

(Genul liric. Sinonime. Antonime. Omonime. Cuvinte polisemantice)

Unitatea 31. Evaluare

203

(Literatura populară. Fonetică. Părți de vorbire flexibile)

Unitatea 32. Evaluare

205

(Genul epic. Morfologie și sintaxă)

Unitatea 34. Evaluare
(Modurile de expunere. Momentele subiectului. Sintaxa propoziției)
Unitatea 35. Evaluare finală
Unitatea 36. Evaluare finală
Partea a doua. SUBIECTE PENTRU PERFORMANȚĂ ȘCOLARĂ ȘI OLIMPIADE
Partea a treia. INFORMAȚII. SUGESTII. REZOLVĂRI

(Balada: cantică. Caracteristică. Temă. Acțiune. Personaje • Subiectele locuitorilor: locuitorii și locuitori. Tipuri de scrieri)

(Poeme: caracteristici. Personaje. Conflict • Pronumele. Pronumele personale)

(Pronumele personal de politoje. Pronumele reflexiv. Pronumele și adjecțiul numit. Înțelesul la deosebit • reprezentările teatrală și filmelor: realizatorul și scenariul)

(Decompoziția propoziției: subiectul și predicativul propoziției • propoziție compusă: subiectul și predicativul unei propoziții)

Unitatea 14

(Poeme: cantică. Caracteristică. Personaje. Conflict • Pronumele personale)

Unitatea 15

(Oralitatea: cantică. Caracteristică. Personaje. Conflict • Pronumele personale)

Unitatea 16

(Fenomenele literare: figură. Personaj. Îmaginele verborum și Numerulul verborum. Numerul direct și numerul indirect. Numerul implicit și numerul explicit. Numerul implicit și numerul explicit în cadrul propoziției)

Unitatea 17

(Parabola. Caracteristică. Sensuri religioase • Numerul. Numerul implicit și numerul explicit. Numerul implicit și numerul explicit în cadrul distributiv. Numerul adverbal și Personajul literar. Caracteristica directă)

Unitatea 18

(Descrierea literară. Descrierea pur fact. Asemănări. Descrez. Reținere: sensul și sensibilitatea • Adjectivul. Locuitorul adjecțional • Semnificația limbajului)

Unitatea 19

(Descrierea și priză. Descrierea în versuri. Traduceri definițori. Realizare vocală și scrisă în limba română și în limba engleză: adverbii și adverbii de adverb)

UNITĂȚI DE PREGĂTIRE

unitatea de pregătire

1

- Universul cărții. Conținutul cărții. Importanța acesteia în viața omului
- Noțiuni de sintaxă. Tipuri de propoziții
- Fișă de bibliotecă. Fișă de lectură

Test de autocunoaștere: „*Cât de mult prețuiești cărțile?*”.

Alege o singură variantă, la fiecare dintre întrebările de mai jos:

1 Dacă am bani, în primul rând îmi cumpăr:

- a. cosmetice și accesorii vestimentare (deodorant, ojă, cercei, curea);
- b. casete și CD-uri (cu muzică, filme, jocuri);
- c. o carte.

2 Dacă primesc în dar o carte, primul meu gând este:

- a. mai am una, la fel, în bibliotecă;
- b. nu cred că am să o citesc vreodată;
- c. îmi trebuia, abia aştept să o citesc.

3 Am citit ultima carte, din proprie inițiativă:

- a. demult, nu mai știu când;
- b. relativ recent, acum o lună-două;
- c. de curând, acum câteva zile.

4 Să-mi întocmesc o bibliotecă personală înseamnă:

- a. bani aruncați aiurea;
- b. un semn de snobism;
- c. o necesitate.

5 Trebuie să citesc o anumită carte, mă interesez dacă:

- a. s-a făcut film (să împrumut caseta);
- b. a citit-o vreun cunoscut (să mi-o povestească);
- c. o pot procura cât mai curând.

Să am multe cărți în camera mea reprezintă:

- mai puțin spațiu pentru casete, postere și colecția de păpuși/ de mașini;
- o modalitate de a crește în ochii musafirilor;
- o provocare de a citi cât mai mult.

Interpretarea testului: notează cu câte un punct fiecare răspuns **a** și **b**, iar cu două puncte fiecare răspuns **c**. Calculează totalul punctelor.

Între 6-9 puncte: nu prețuiști cartea și nu-i acorzi importanță în pregătirea ta; rezultatele școlare vor reflecta în curând acest dezinteres.

Între 10-12 puncte: știi să prețuiști o carte, te pasionează lectura și vrei să devii un intelectual rafinat. Ești pe drumul cel bun! Succes!

II

Se dă textul:

În 1912 tata a fost mutat cu garnizoana la Cernavodă. Am rămas acolo doi ani. În amintirile mele, timpul acela se desfășoară, în plin soare, între Dunăre și dealurile cărămizii calcinate, pe care creșteau măcesi și flori mărunte, cu petale palide, uscate. [...]

Dar odată am dat peste carte de citire a fratelui meu și, după prima pagină, n-am mai putut s-o las din mâna. Eram fermecat, parcă aş fi descoperit un joc nou. Cáci, din fiecare rând citit, aflam lucruri necunoscute și nebănuite. Am învățat numele județelor, ale râurilor și ale orașelor și am aflat despre Daniil Sihastru și Mănăstirea Neamțului și câte alte lucruri care mă uliau, mă copleșeau prin vastitatea și misterele lor. [...]

Tata avea vreo sută-două de volume frumos legate în piele, dar erau încuiate într-o bibliotecă cu greamuri. Nu puteam citi decât titlurile și nici pe ele nu le înțelegeam întotdeauna. Erau volume care se intitulau „Roman” și a fost o lungă discuție între părinți dacă trebuie sau nu să-mi explice acest cuvânt. Pentru încă mulți ani, tata mi-a interzis să citeșc „romane”. Nici măcar nuvele nu-mi îngăduia să citeșc. Singurele cărți admise de el erau cele care purtau titlul sau subtitulul de „Povestiri”.

(Mircea Eliade – *Cele două lecturi*)

Cerințe:

A. Literatură

7 Transcrie două enunțuri în care apar repere temporale și spațiale.

8 Numește cartea din care copilul află lucruri noi și interesante.

9 Transcrie un epitet din textul dat.

10 Precizează numele fratelui a cărui carte o găsește copilul.

12 În textul dat, dorința elevului era:

- a. de a înțelege tainele cărților;
- b. de a desena;
- c. de a scrie o carte.

13 Scrie un sinonim contextual al verbului *a copleși*, utilizat în textul dat.

14 Explică, în maximum cinci rânduri, semnificația titlului fragmentului dat.

B. *Limbă română*

15 Selectează, din text, o propoziție enunțiativă propriu-zisă.

16 Construiește două propoziții enunțiative optative, dezvoltate, affirmative.

17 Propoziția *Ai mâncă un măr?* este:

- a. enunțiativă optativă, simplă, afirmativă;
- b. interrogativă propriu-zisă, dezvoltată, negativă;
- c. interrogativă optativă, dezvoltată, afirmativă.

18 Propoziția enunțiativă exclamativă, din enunțurile de mai jos, este:

- a. La munte, frigul începe mai repede.
- b. Când vei termina facultatea?
- c. Ce interesantă piesă!

19 Transcrie propoziția enunțiativă imperativă, din următoarele enunțuri, apoi modific-o, astfel încât să obții o propoziție enunțiativă propriu-zisă:

- a. *Aș pleca mâine mai devreme.*
- b. *Ce-a spus?!*
- c. *Când te vei întoarce?*
- d. *Mi-aș petrece concediu într-o zonă de munte.*
- e. *Vino repede aici!*

20 Formulează o propoziție interrogativă propriu-zisă, dezvoltată, afirmativă.

— Cine nu a adus carte? întrebă profesorul, când intră în clasă.

Delimitază fraza în propoziții, arătând felul fiecăreia, după: (a) scopul comunicării; (b) aspectul predicatorului și (c) alcătuire.

C. Comunicare

- 22 Ordenează datele de mai jos, astfel încât să obții o fișă de bibliotecă:
București, Nuvele, 350 pag., 1971, Slavici Ioan, Editura Minerva, AIV4501.
- 23 Alcătuiește fișă de bibliotecă pentru un volum de literatură română, astfel încât numele autorului selectat să înceapă cu aceeași literă ca și numele tău de familie.
- 24 Realizează o fișă de lectură cu cel puțin cinci citate din opera poetului Vasile Alecsandri, evidențiind structuri care conțin epitete.
- 25 Alcătuiește o compunere de maximum o pagină în care să evidențiezi importanța cărții, pornind de la versurile de mai jos:
Câmpul alb, oile negre;/ Cin' le vede, nu le crede;/ Cin' le paște, le cunoaște. (Folclor)

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 3, 6, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 18, notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!